

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЦЕНТРАЛЬНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра економіки, менеджменту та
комерційної діяльності

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назва курсу	Ринок праці
Викладач 	Олексій ЗАЯРНЮК, кандидат економічних наук, доцент кафедри економіки, менеджменту та комерційної діяльності
Контактний тел.	+38(099)40-53-099
E-mail:	oleksiizaiarniuk@ukr.net
Обсяг та ознаки дисципліни	Вибіркова дисципліна, змістових модулів – 2. Форма контролю: залік. Загальна кількість кредитів – 4, годин – 120. Формат: очний (offline / face to face) / дистанційний (online). Мова викладання: українська.
Консультації	Консультації проводяться відповідно до Графіку, розміщеному в інформаційному ресурсі moodle.kntu.kr.ua; у режимі відеоконференцій meet.google.com, через електронну пошту, Viber, Telegram за домовленістю.
Пререквізити	Ефективність засвоєння дисципліни підвищиться, якщо здобувач попередньо засвоїть курси «Основи менеджменту», «Економіка праці та соціально-трудова відносини»

1. Мета і завдання дисципліни

Метою дисципліни «Ринок праці» є формування системи знань у здобувачів вищої освіти стосовно ринку праці, навичок формування та регулювання його механізмів, зокрема у визначенні місця ринку праці в економічній системі країни; розкритті концепцій регулювання соціально-трудова відносин, механізму саморегулювання, державного та колективно-договірного регулювання ринку праці, моделей регулювання ринку праці залежно від типу економічної системи країни, суб'єктів структури та інфраструктури ринку праці, методів державного регулювання ринку праці,

основних напрямів і принципів сучасної політики зайнятості.

Завдання дисципліни «Ринок праці» спрямовані на формування у здобувачів знань, умінь та навичок щодо:

- вивчення теоретичних положень ринку праці;
- набуття навичок застосування отриманих теоретичних знань на практиці;
- ознайомлення здобувачів з нормативними документами, що регулюють відносини на ринку праці.

2. Результати навчання

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач (здобувачка) вищої освіти повинен (повинна)

знати:

- функції ринку праці;
- показники пропозиції робочої сили;
- відмінності вартості та ціни робочої сили;
- закономірності попиту та пропозиції на ринку праці;
- основні концепції зайнятості населення;
- види і форми зайнятості;
- форми безробіття;
- особливості сегментації на ринку праці;
- сутність та особливості гнучкого ринку праці;
- структуру незареєстрованого ринку праці;
- програми зайнятості населення;
- особливості пасивної політики зайнятості;
- сучасні моделі ринку праці.

вміти:

- сегментувати ринок праці відповідно до різних вимог;
- проводити аналіз зайнятості населення за різними галузями та формами власності;
- розраховувати продуктивність праці, обсяг використаного робочого часу, обсяги прихованого безробіття;
- використовувати різні методи дослідження ринку праці;
- прогнозувати обсяги і структуру попиту на робочу силу;
- здійснювати аналіз структури безробітних та зайнятих;
- застосовувати набуті знання на практиці.

набути соціальних навичок (soft-skills):

- здійснювати професійну комунікацію, ефективно пояснювати і презентувати матеріал;
- взаємодіяти в економічному середовищі.

3. Політика курсу та академічна доброчесність

Очікується, що здобувачі вищої освіти будуть дотримуватися принципів академічної доброчесності, усвідомлювати наслідки її порушення.

При організації освітнього процесу в Центральноукраїнському

національному технічному університеті здобувачі вищої освіти, викладачі та адміністрація діють відповідно до: Положення про організацію освітнього процесу; Положення про організацію вивчення вибіркового навчального дисциплін та формування індивідуального навчального плану ЗВО; Кодексу академічної доброчесності ЦНТУ.

4. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Теоретичні засади ринку праці.

Тема 1. Ринок праці в соціально-економічній системі.

Поняття ринку праці. Ринок праці як самостійна соціально-економічна підсистема. Функції ринку праці. Відтворювальні процеси на ринку праці.

Тема 2. Індивідуальна та сукупна пропозиція на ринку праці.

Показники пропозиції робочої сили. Працевдатність як первинна основа входження до складу робочої сили. Чинники економічної (трудової) активності. Трудова мобільність як чинник формування пропозиції робочої сили на регіональних ринках праці.

Тема 3. Попит на товар на ринку праці.

Вартість та ціна робочої сили. Закономірності попиту-пропозиції на ринку праці. Крива пропозиції робочої сили. Ринковий попит на робочу силу.

Тема 4. Зайнятість населення як форма зайнятості ресурсів.

Основні концепції зайнятості населення. Види і форми зайнятості.

Тема 5. Безробіття в перехідний період.

Безробіття як макроекономічне явище. Природне безробіття. Вимушене безробіття. Застійне безробіття. Безробіття і негнучкість заробітної плати. Критичний рівень безробіття. Повне і часткове безробіття. Диференціація безробіття за ознакою реєстрації. Співвідношення динаміки ВВП і безробіття в Україні.

Змістовий модуль 2. Практичні аспекти ринку праці.

Тема 6. Сегментація ринку праці.

Сутність сегментації ринку праці та її роль. Сегментація за кваліфікаційними ознаками. Галузева (секторальна) сегментація ринку праці. Сегментація ринку праці за ознакою стандартності.

Тема 7. Гнучкий ринок праці.

Причини та напрями поширення гнучкого ринку праці. Неповна зайнятість як специфічна форма гнучкої зайнятості. Вторинна зайнятість. Тимчасові строкові контракти. Самозайнятість як форма нестандартної зайнятості. Безкоштовно працюючі члени сім'ї.

Тема 8. Незареєстрований ринок праці.

Сутність та структура незареєстрованого ринку праці. Основа незареєстрованої трудової діяльності. Методи вимірювання незареєстрованого ринку праці та незареєстрованої зайнятості. Масштаби незареєстрованої трудової діяльності.

Тема 9. Регулювання ринку праці.

Мета розвитку сучасного суспільства. Пріоритети сучасної соціально-економічної стратегії демократичних держав. Мета політики ринку праці.

Вплив на ринок праці в умовах соціально орієнтованої ринкової економіки. Забезпечення повної зайнятості як пріоритет сучасної соціально-економічної стратегії розвинених країн.

Тема 10. Форми політики зайнятості. Активна політика ринку праці.

Регулювання зайнятості населення. Сутність активної політики ринку праці. Програми зайнятості населення. Сприяння додатковій тимчасовій зайнятості безробітних. Перенавчання та перекваліфікація як мета подальшого працевлаштування.

Тема 11. Пасивна політика зайнятості.

Поширеність допомоги по безробіттю. Джерела фінансування допомоги по безробіттю: зарубіжний досвід. Розміри допомоги по безробіттю. Умови припинення або скорочення тривалості виплати допомоги по безробіттю. Функції допомоги по безробіттю.

Тема 12. Політика доходів і оплати праці.

Державна політика доходів і оплати праці: сутність та принципи реалізації. Методи регулювання доходів і оплати праці. Досвід формування політики доходів і оплати праці в зарубіжних країнах.

Тема 13. Сучасні моделі ринку праці.

Види моделей ринку праці. Патерналістська модель ринку праці. Соціал-демократична модель ринку праці. Елементи шведської моделі ринку праці. Ліберальна модель.

5. Система оцінювання та вимоги

Види контролю: поточний, підсумковий.

Методи контролю: спостереження за навчальною діяльністю здобувачів, усне опитування, письмовий контроль.

Рейтинг студента (студентки) із засвоєння дисципліни визначається за 100 бальною шкалою, у тому числі: перший рубіжний контроль – 50 балів, другий рубіжний контроль – 50 балів.

Семестровий залік полягає в оцінці рівня засвоєння здобувачем (здобувачкою) вищої освіти навчального матеріалу на лекційних, семінарських заняттях і виконання індивідуальних завдань за стобальною та дворівневою («зараховано», «не зараховано») та шкалою ЄКТС результатів навчання.

6. Рекомендована література

1. Андрусів У.Я., Зелінська Г.О., Гальцова О.Л. Міжнародний ринок праці: тенденції розвитку. *Приазовський економічний вісник*. 2021. Вип. 5. С. 3-10.
2. Войтик О.Є., Мазій Н.Г. Ринок праці в кризових умовах та напрямки удосконалення його державного регулювання. *Демократичне врядування*. 2022. Вип. 2. С. 144-157.
3. Горошкова Л.А., Маслова О.В., Чорнобук Д.О. Ринок праці та

технології підготовки кадрів для повоєнного відновлення України. *Економічний вісник університету*. 2023. Вип. 57. С. 15-26.

4. Донкоглова Т.О. Вплив монетарної політики в період правового режиму воєнного стану на ринок праці в Україні. *Наукові записки НаУКМА. Економічні науки*. 2023. Т. 8, вип. 1. С. 47-53.

5. Мотиваційні механізми розвитку економіки на етапі євроінтеграції : кол. моногр. / [М. В. Семикіна, С. Д. Лучик, Л. Д. Запірченко та ін.] ; М-во освіти і науки України, Центральноукраїн. нац. техн. ун-т. – Кропивницький : РВЛ ЦНТУ, 2022. – 282 с., С. 161-185.

6. Ринок праці [текст] : навч. посіб., 2-ге вид. перероб. та доп. / Чернявська О.В. – К. : “Центр убової літератури”, 2013. – 522 с.

7. Смутчак З.В. Ринок праці України в контексті цифровізації економіки. *Вісник післядипломної освіти. Серія : Соціальні та поведінкові науки*. 2022. Вип. 19. С. 119-134.

8. Сновидович І.Г., Кохан М.О. Ринок праці та інновації в управлінні персоналом підприємства під час війни. *Стратегія економічного розвитку України*. 2022. Вип. 51. С. 50-62.

9. Соколовський І. Ринок праці України через півтора року повномасштабної війни: нестандартна зайнятість та цифровізація. *Соціологія: теорія, методи, маркетинг*. 2023. № 4. С. 89–106.

10. Чепурко Г. Ринок праці України: сучасні виклики та ризики. *Соціологія: теорія, методи, маркетинг*. 2022. № 3. С. 121-148.

11. Чуйко І., Заярнюк О. Ринок праці в умовах війни: статистичний аналіз. Збірник тез доповідей здобувачів вищої освіти LVII науково-технічної конференції, LIV науково-технічної конференції викладачів, аспірантів та співробітників «Наука в ЦНТУ: основні досягнення та перспективи розвитку» за підсумками проведення «Дня науки – 2023» 20 квітня 2023 року. Кропивницький: ЦНТУ, 2023. – 238 с., С. 54-55.

Розглянуто і схвалено на засіданні кафедри економіки, менеджменту та комерційної діяльності, Протокол №1 від «28» серпня 2023 р.